

Vroege spraak- en taal- ontwikkeling

Margreet Langereis

Viataal

Cochleair Implant Centrum
Nijmegen/Sint-Michielsgestel

17 maart 2006

Inhoud presentatie

- Wat is taal?
- Mijlpalen op gebieden van de taalontwikkeling
- Relatie woordenschat en grammatica
- Minimum spreeknormen
- Taalresultaten kinderen met CI

Definitie: Taal

- Taal is een middel tot communicatie en een instrument voor het ordenen van de eigen gedachten en gevoelens.

Taalontwikkeling

- Fonologische ontwikkeling
- Woordenschat
- Wordvorming en zinsbouw
- Communicatieve vaardigheden

Fonologische ontwikkeling

- Vocalisaties
- Brabbelen
- Verschijnen eerste woordjes
- 50-woorden grens (rond 18 maanden)
- Fonologisch competent (6 à 7 jaar)

Inzicht fonologie

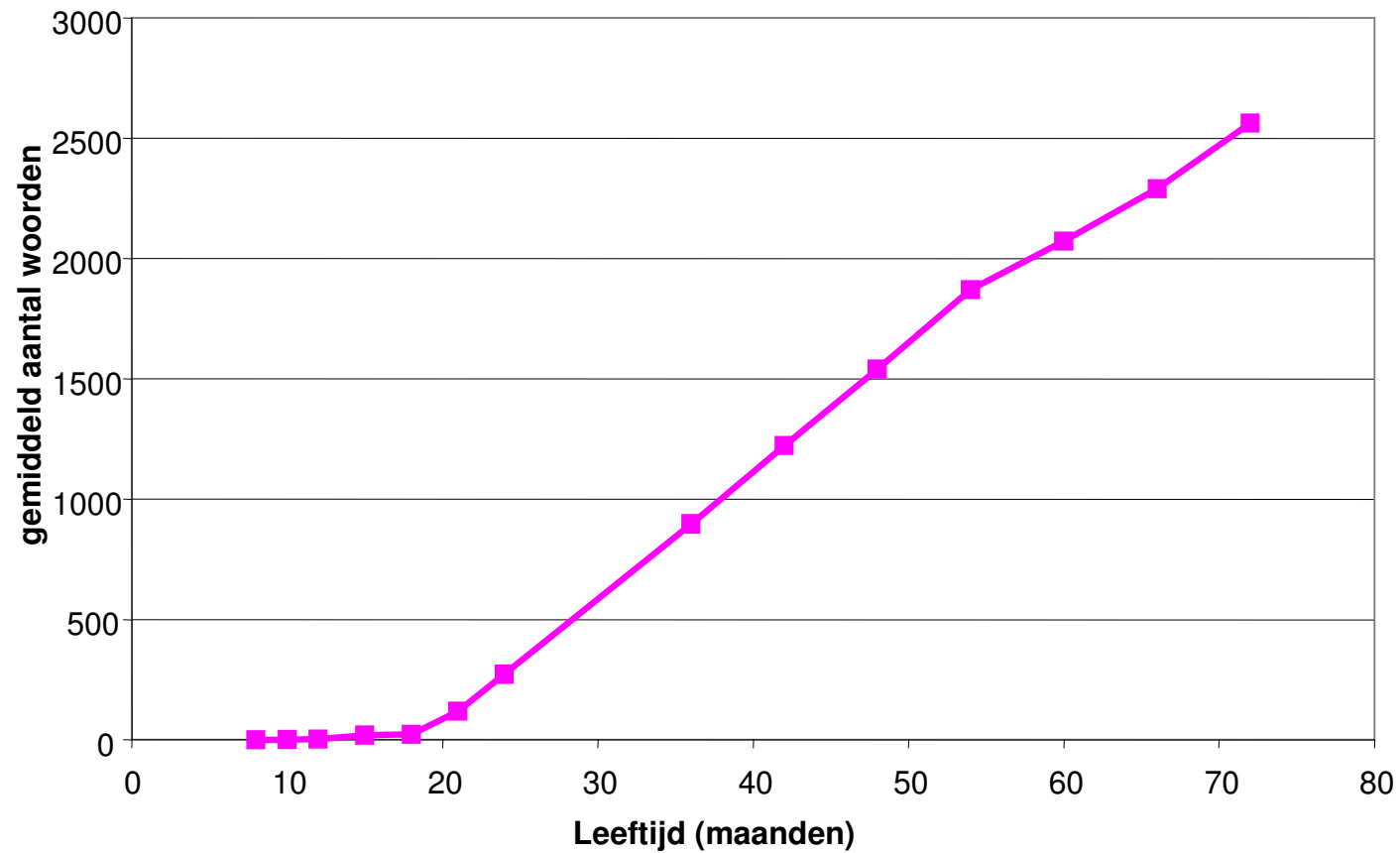
- Bij de geboorte prefereren baby's de taal die gesproken werd door hun moeders tijdens de zwangerschap. Dit vereist dat het kind de klemtoon en intonatie patronen karakteristiek voor de taal kan leren. Deze informatie wordt betrouwbaar doorgegeven door beengleiding aan het kind in de baarmoeder (Mehler e.a., 1988; Nazzi e.a., 1998)
- Bij 9 maanden een voorkeur te luisteren naar woorden die volgens de Nederlandse klankprincipes zijn opgebouwd. Dit geldt nog niet bij baby's van 6 maanden (Jusczyk e.a., 1993)

Woordenschat

- Eerste woordjes (rond eerste jaar)
- 50-woorden grens (rond 18 maanden)
- Woordgebruik voor categorisatie van voorwerpen
 - over- en ondergeneralisaties
 - receptieve woordenschat >> productieve woordenschat
- Vorming van netwerken

woordenschatontwikkeling

Lexicon

Woordvorming en zinsbouw

- Woorden in combinatie gebruiken (18-24 maanden)
 - met name inhoudswoorden
- Morfologische aspecten: verbuigingen (meervouden/verkleinwoorden), ontkenningen en vraagzinnen
- Complexere zinnen (hoofd en bijzin), meer morfologische aspecten
- Meeste zinstructuren zijn nu correct
- Morfo-syntactische competentie wordt benaderd aan het eind van de basisschoolperiode

Ontwikkeling van de communicatieve vaardigheden

- Intentioneel gebruik van gebaren en proto-woorden
- Eerste woordjes
- Sociale communicatie (3 tot 4 jaar)
- Coherente gespreksvaardigheid (5 tot 7 jaar)
 - o.a. telefoongesprekken
- Volwassen competentie wordt niet bereikt aan het einde van de basisschoolperiode

Relatie grammatica en lexicon

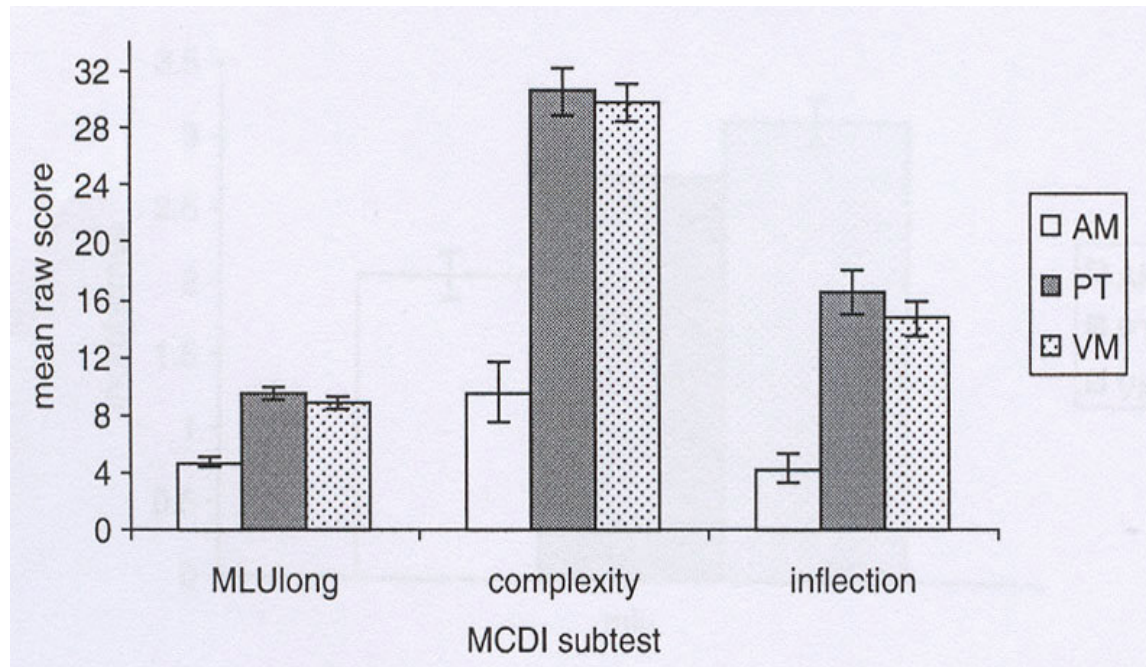
- Door uitbreiding grammatica komen meer woordklassen aan bod.
- De grammaticale ontwikkeling is afhankelijk van het lexicon

Relatie grammatica en lexicon

- Onderzoek McGregor e.a. (2005) betreffende kinderen met een zeer grote woordenschat op jonge leeftijd.
- Kinderen: N=16 grote woordenschat, 2;0 jaar
N=22 “gemiddelde sprekers”, 2;0 jaar
N=22 “gemiddelde sprekers”, 2;6 jaar

Relatie grammatica en lexicon

Relatie grammatica en lexicon

- Resultaat: De kinderen met een grote woordenschat scoren consistent beter op verschillende grammaticale metingen zoals bijv. MLUL, verbuigingen en complexiteit vergeleken met hun leeftijdsgenoten
- Conclusie: Bij twee-jarige kinderen is de grammaticale ontwikkeling sterker gerelateerd aan de omvang van het lexicon dan aan de chronologische leeftijd

Relatie lexicon en grammatica SLI kinderen

- Problemen op het ene niveau van de taal kunnen een negatieve invloed hebben op een ander niveau (Gleitman, 1990).
- Een kind heeft immers kennis van woorden nodig om de grammatica te ontrafelen, dit geeft aan dat een goede woordenschat de kans op een goede grammaticale ontwikkeling verhoogt (Weerdenburg, 2006).

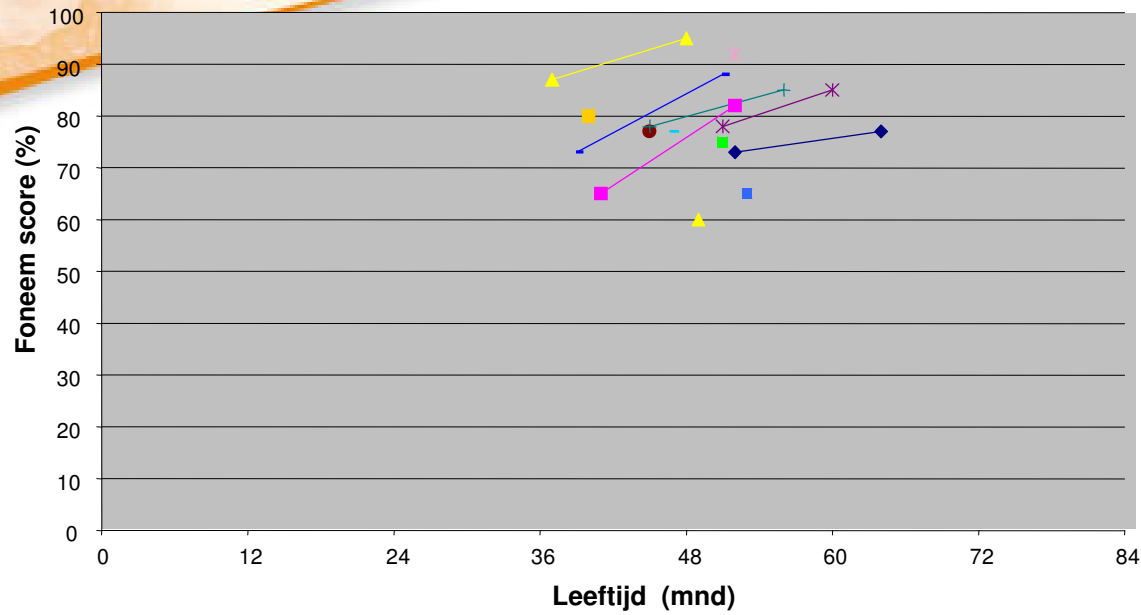
Minimum spreeknormen

- 1 jaar veel en gevarieerd brabbelen
orale en nasale klanken
- 1;6 jaar ten minste vijf woordjes
woordopbouw nog onvolledig
orale en nasale klanken
- 2 jaar twee-woordzinnen
woordopbouw nog onvolledig
- 3 jaar zinnen van 3-5 woorden
weinig grammaticale structuur, 50-75% verstaanbaar
- 4 jaar eenvoudige, enkelvoudige zinnen
75-90% verstaanbaar
- 5 jaar goed gevormde, ook samengestelde zinnen
goed verstaanbaar

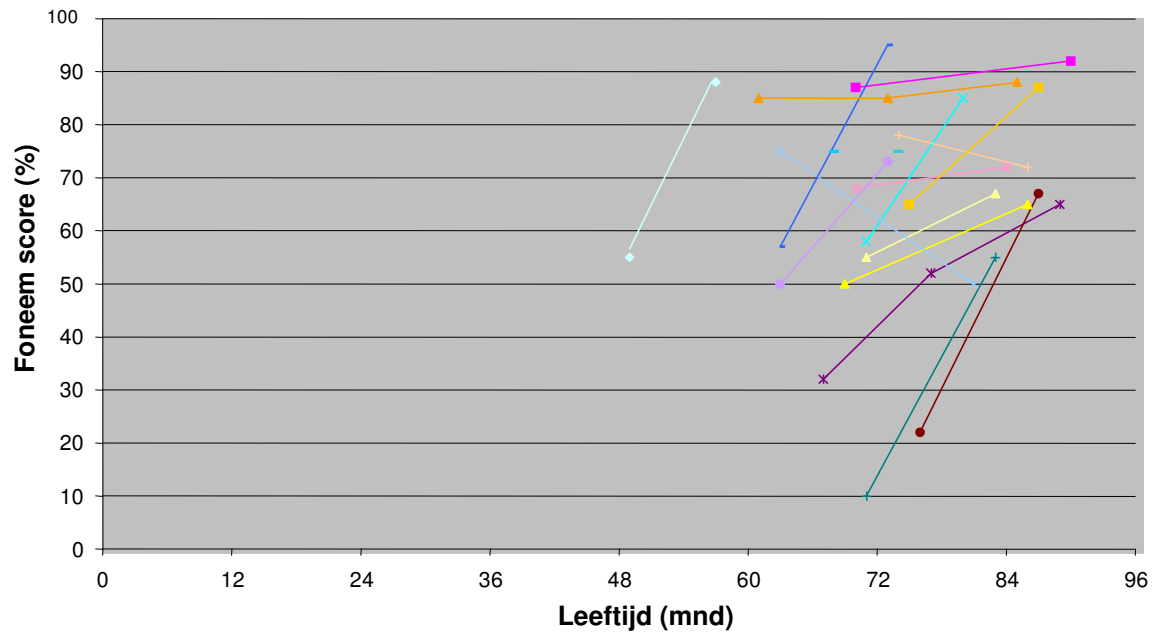
Auditieve en taal- ontwikkeling CI

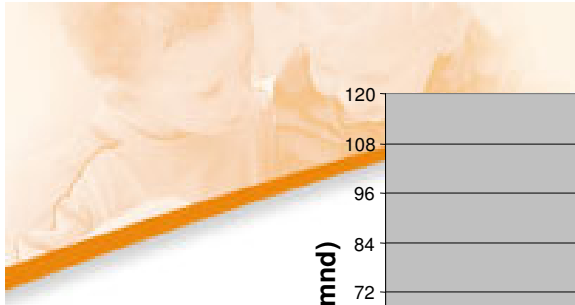
- Auditieve ontwikkeling bij twee leeftijdsgroepen
 - open set spraak verstaan
- Taal ontwikkeling bij twee leeftijdsgroepen
 - Nederlandse Non-Speech Test (NNST)
 - Reynell taalbegrip

openset 1;0 - 2;6 jaar

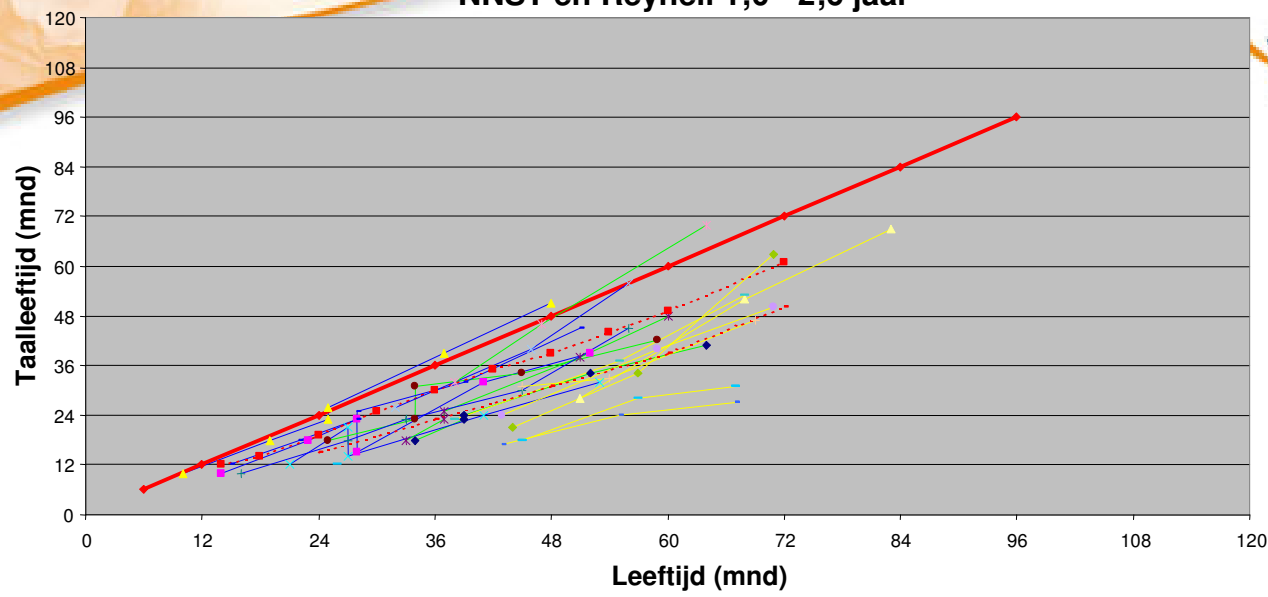

openset 2;7-4 jaar

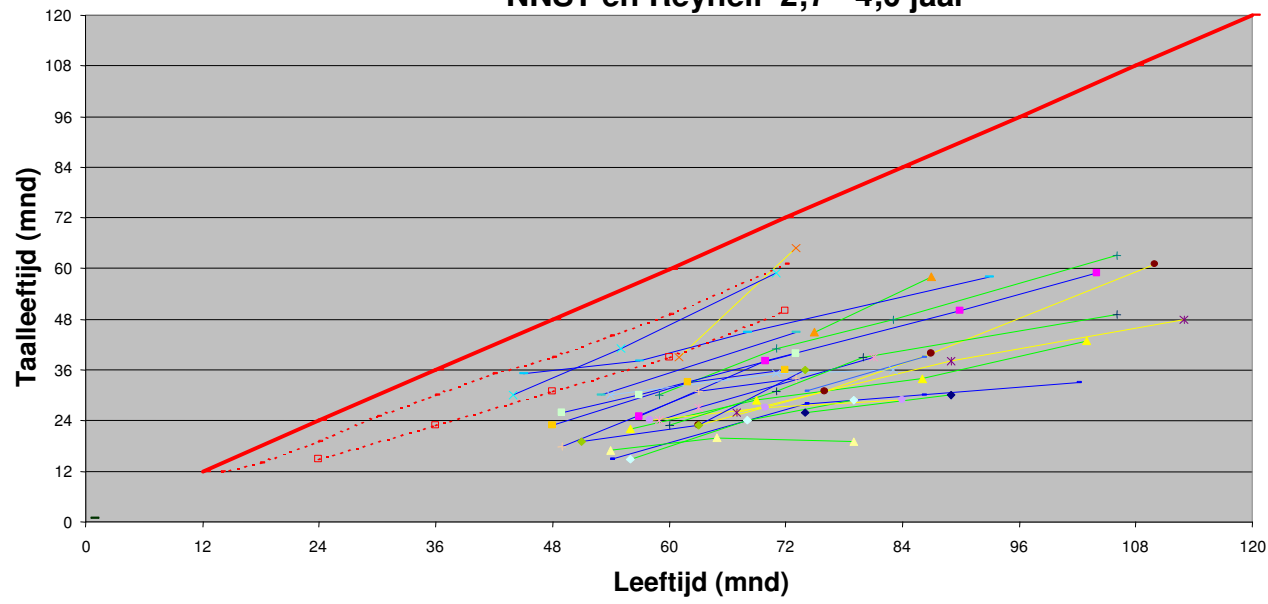

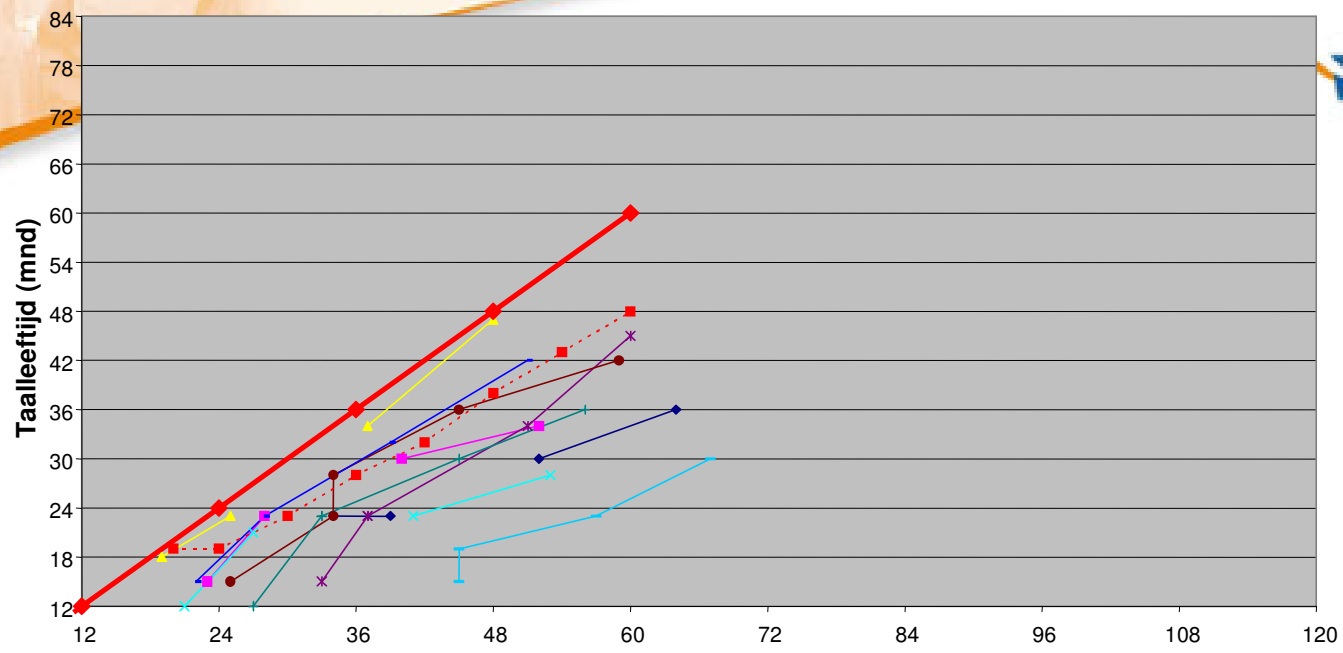
NNST en Reynell 1;0 - 2;6 jaar

NNST en Reynell 2;7 - 4;0 jaar

NNST en Schlichting 1-2;6 years

NNST en Schlichting 2;7- 4 years

